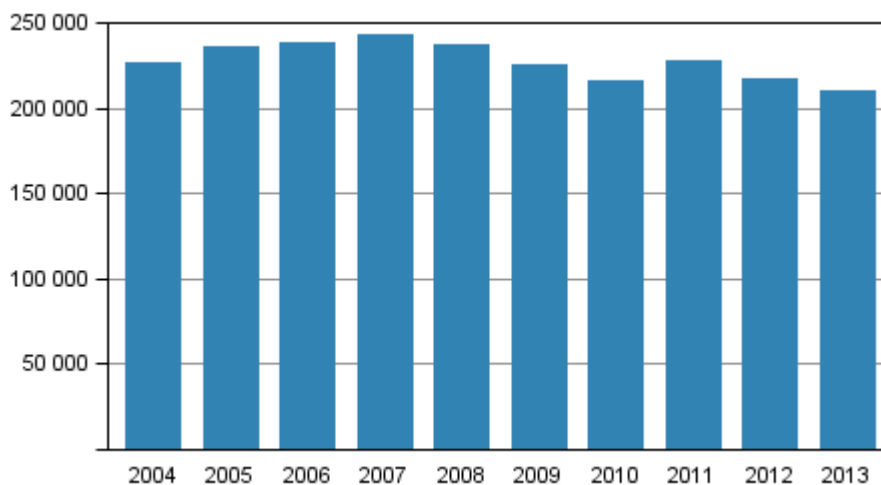

Pakkokeinot 2013

Poliisi, tulli ja rajavartiolaitos suorittivat 210 300 pakkokeinoja vuonna 2013

Tilastokeskuksen mukaan poliisi, tulli ja rajavartiolaitos suorittivat 210 300 pakkokeinoja vuonna 2013. Määrä oli 6 300 pakkokeinoja (2,9 prosenttia) vähemmän kuin edellisvuonna. Pakkokeinoista kolmannes oli päihtyneen säilöönottoja, joissa kysymys on henkilön tai hänen ympäristönsä turvallisuuden varmistamisesta. Muut pakkokeinolajit liittyivät lähes aina syylliseksi epäillyn henkilön syyllisyyden tutkimiseen tai rikosprosessin turvaamiseen.

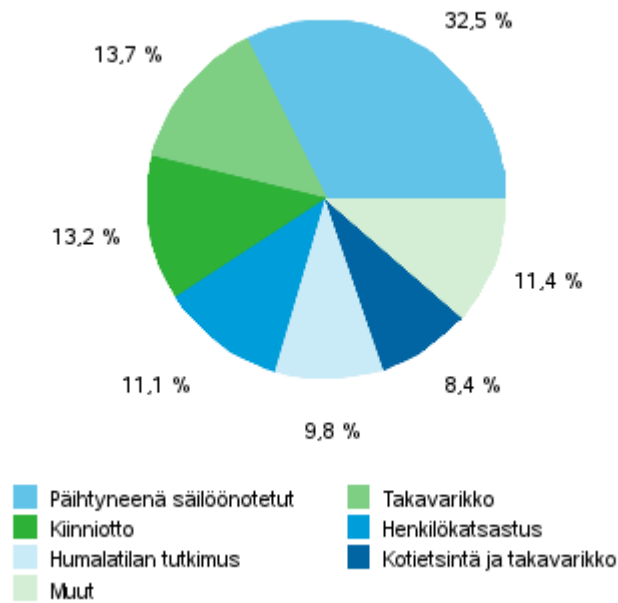
Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2004–2013

Päihtyneenä säilöönotettujen määrä näyttää viime vuosina kääntyneen laskuun. Niitä ilmeni 68 400 vuonna 2013, mikä on 4 000 tapausta (5,6 prosenttia) vähemmän kuin vuonna 2012. Vuonna 2011 päihtyneen säilöönottoja oli puolestaan 78 500. Päihtyneen säilöönoton lisäksi muita keskeisiä pakkokeinoja ovat rikoksesta epäillyn kiinniotto tai pidättäminen, henkilötarkastus ja henkilökatsastus sekä niihin mahdollisesti liittyvä takavarikko, sekä takavarikko tai kotietsintä ja takavarikko. Kiinniottoja suoritettiin 27 700, mikä on 900 tapausta (3,1 prosenttia) edellisvuotta vähemmän. Pidätysten määrä oli 10 100, mikä on 500 tapausta (4,5 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilötarkastusten ja henkilökatsastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien takavarikkojen määrä väheni 7,6 prosenttia vuodesta 2012, niitä tehtiin 27 700 vuonna 2013. Takavarikkoja ja niiden yhteydessä mahdollisesti suoritettuja kotietsintöjä tehtiin 46 300, mikä on 2 300 tapausta (5,3 prosenttia) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2013 humalatilan tutkimisia tarkkuusalkometrillä tehtiin 9 600, mikä oli 1 200 tapausta (11,1 prosenttia) vähemmän kuin vuonna 2012. Verikokeesta tehtyjen humalatilan tutkimusten määrä vuonna 2013 oli 11 000, mikä oli 300 tapausta (2,9 prosenttia) enemmän kuin vuonna 2012. Muissa pakkokeinolajeissa lukumäärät jäivät suhteellisen pieniksi. Naisiin kohdistettiin 25 700 pakkokeinoa eli 12,2 prosenttia kaikista pakkokeinoista. Naisten osuudet olivat pieniä kaikissa pakkokeinolajeissa.

Pakkokeinojen jakautuminen 2013 (Kaikkiaan 210 302 pakkokeinoa)

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2009 - 2013.....	4
Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2013.....	4
Laatuseloste: Pakkokeinot.....	5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2009 - 2013

Pakkokeino	2009	2010	2011	2012	2013
YHTEENSÄ	225 532	215 400	227 417	216 599	210 302
Kiinniotto	31 884	30 765	31 642	28 627	27 726
Pidättäminen	10 965	11 123	11 097	10 584	10 110
Vangitseminen	2 323	2 334	2 373	2 548	2 420
Matkustuskielto	535	593	611	726	543
Päihtyneenä säilöönnotetut	88 347	79 555	78 463	72 413	68 393
Humalatilán tutkimuspyyntö, verikoe ¹⁾	1 424	975	8 323	10 689	11 000
Humalatilán tutkimus, tarkkuusalkometri	13 894	11 969	12 498	10 796	9 597
Henkilökatsastus / takavarikko	26 166	27 408	28 425	25 774	23 426
- Niistä DNA-tunnisteen määritt. rik. epäillylle	14 297	14 931	15 498	13 207	10 375
Henkilötarkastus / takavarikko	5 239	4 779	4 523	4 196	4 263
Kotietsintä ja takavarikko	16 047	17 034	17 689	16 356	17 578
Takavarikko	22 794	23 105	25 850	27 585	28 704
Kielto ilmaista päätös	58	96	72	97	106
Pakkokeinon kumoaminen	31	46	37	45	46
Lähestymiskiello	2 117	2 049	2 065	2 021	1 965
Lähetyksen pysäytysmääräys	41	32	34	79	129
Pakkokeinon muuttaminen	33	40	72	72	88
Noutomääräys	597	562	566	685	823
Määräajan pidentämispyyntö	1 589	1 584	1 669	1 706	1 857
Turvaamistoimi	280	246	280	332	281
Väliaikainen toimenpide	261	214	248	276	210
Todistamaan velvoittaminen	0	0	0	1	0
Vangitun vapauttaminen	893	882	869	966	994

1) Ennen vuotta 2011 tiedot ovat puutteellisia

Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2013

Ikä	Pakkokeinot		
	Kiinniotto	Pidättäminen	Vangitseminen
Yhteensä	27 726	10 110	2 420
-14	32	0	0
15-17	844	324	29
18-20	3 062	1 095	216
21-24	4 172	1 655	360
25-29	4 733	1 885	461
30-34	4 120	1 596	427
35-39	3 121	1 272	337
40-44	2 312	832	201
45-49	1 950	615	162
50-59	2 353	627	164
60-	976	202	63
Tuntematon	51	7	0

Laatuseloste: Pakkokeinot

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot -tilasto kuvaa poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen käyttämien pakkokeinojen määriä ja jakautumista rikoksittain ja alueittain. Alueluokituksena käytetään poliisilaitosta. Lisäksi tilasto sisältää tiedot pakkokeinon kohteena olevan henkilön sukupuolesta ja iästä. Pakkokeinoista esitetään soveltuvin osin tiedot kiinnioton, pidätyksen ja vangitsemisen kestosta, pakkokeinojen erityisperusteista, pakkokeinon kohteeksi joutuneen henkilön veren alkoholipromillestä sekä säilöissäolo vuorokausista.

Tilasto ei sisällä tietoja telekuuntelusta, televalvonnasta eikä teknisestä tarkkailusta pakkokeinona. Tilasto ei myöskään sisällä tietoja liiketoimintakielloista.

Tilasto sisältää tiedot pakkokeinolakiperusteisista pakkokeinoista. Niillä pyritään poikkeuksetta rikoksen selvittämiseen. Lisäksi tilasto sisältää ns. poliisilakiperusteiset kiinniöt, niillä taas pyritään suojaamaan kohteena olevaa henkilöä itseään tai estämään kohtuuton häiriön tai vahingon aiheuttaminen.

Poliisilakiperusteisen kiinniöton kohteeksi joutuneista henkilöistä käytetään usein nimitystä 'päähtyneenä säilöön otetut', joita heistä on valtaosa. Poliisilakiperusteista kiinniöttoa ei ole kuitenkaan rajattu pelkästään päähtyneisiin.

Lisäksi tilasto sisältää ulkomaalaislakiperusteisia pakkokeinoja, joista esimerkkinä voidaan mainita 'ulkomaalaisen säilöönotto'. Osan pakkokeinoista voi päättää poliisi itse, osa edellyttää tuomioistuimen päätöstä. Tilastossa pakkokeinot, joiden lyhenne päättyy O -kirjaimen, ovat tuomioistuimen hyväksymiä.

Vuoden 2005 alusta otettiin käyttöön uutena nimikkeenä lähestymiskielto.

Tilasto kuvaa pakkokeinoja, joita on käytetty kalenterivuoden aikana. Niiden taustalla oleva rikosilmoitus on saatettu tehdä aikaisemminkin.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta Poliisiasiain tietojärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä PATJA.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki edellä mainitut poliisin määräämät pakkokeinot ja kaikki poliisin tuomioistuimen päätettäväksi jättämät pakkokeinot. Suhteellisen harvinaiset tapaukset, joissa tuomioistuin ei ole hyväksynyt pakkokeinoja tai on muuttanut sitä, eivät välttämättä näy tilastossa. Tilastojen perusaineistona PATJA-järjestelmää voidaan pitää hyvänä.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan poliisin PATJA-järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat touko-kesäkuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tietoja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinoista julkaistaan internetissä Tilastokeskuksen StatFin-tilastopalvelussa osoitteessa <http://statfin.stat.fi/statweb>.

Vuoteen 2008 asti tietoja pakkokeinoista julkaistiin myös Oikeustilastollisessa vuosikirjassa, Poliisin tietoon tullut rikollisuus -jaksossa.

Pakkokeinot-tilaston www-sivut: <http://www.tilastokeskus.fi/til/pkei/index.html>

Tilastokirjaston tietopalvelu: http://www.tilastokeskus.fi/tup/kirjasto_tieto/info.html tai puhelimitse arkena ma–pe klo 9.00–16.00, 029 551 2220.

Oikeustilastojen yhteydenottolomake: <http://www.tilastokeskus.fi/til/pkei/yht.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään tilastovuoden lopussa voimassa olevaa poliisilaitos- ja rikosluokitusta.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri pakkokeinotyyppien välillä. Esimerkiksi henkilökatsastuksiin sisältyvä DNA-tunnisteiden otto koskeva lainsäädäntö muuttui 2004 alusta (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimesta 22.8.2003/761 ja Pakkokeinolaki 27.6.2003/646). Muutos aiheutti sen, että DNA-tunnisteiden otto muuttui normaaliksi tutkimusrutiiniksi.

Pakkokeinojen määriin voivat vaikuttaa esimerkiksi muutokset poliisin rikostutkimuskäytännöissä tai päihityneiden huollossa.

Poliisilaitosten määrä väheni vuoden 2009 alusta 90:stä 24:ään. Vuodesta 2009 lähtien tiedot esitetään uuden poliisilaitosjaon mukaisesti. Tilastokeskuksen StatFin-tilastopalveluun jäävät lisäksi vuodet 2004–2008 aikaisempien poliisilaitosten mukaisesti tehtyinä.

Tilasto on tuotettu samankaltaisena vuodesta 2002 lähtien.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Poliisilakiperusteisten säilöönottojen määrä ei määritelmällisistä syistä ole täysin sama kuin poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilastossa esitetty päihytyneenä säilöönottettujen määrä.

Henkilötarkastuksiin ja kotietsintöihin liittyvistä takavarikoista esitetään vuodesta 2009 lähtien vain kokonaismäärät. Tarkempaa luokittelua ko. pakkokeinoista ei ole käytettävissä.

Humalatilán tutkimuksista ei esitetä Statfin-tietokantataulukkoa vuosilta 2009–2013.

Verikokeesta tehdyt humalatilán selvitysten määrät olivat vuosina 2009–2010 kirjautuneet järjestelmään puutteellisesti. Tämä usean tuhannen tapauksen poikkeama on huomioitava vertailtaessa pakkokeinojen kokonaismääriä. Vuoden 2010 luku oli vain 975, kun sen olisi pitänyt olla lähempänä vuoden 2011 lukua, joka oli 8 323.

Tuomioistuinten päättämistä pakkokeinoista on saatavissa tietoja tuomioistuintilastoista.

Lisätietoja

Kimmo Haapakangas 029 551 3252
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
rikos@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Pakkokeinot 2013. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-1730 (pdf)